

Sygn. akt VI U 2229/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Milczarek

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2021 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

odwołania: A. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 23 lipca 2020 r., znak: (...)

w sprawie: A. Ł.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę socjalną

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej A. Ł. prawo do renty socjalnej od dnia 13 maja 2020 r. na stałe,
- 2) stwierdza, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 2229/20

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ubezpieczonej A. Ł. prawa do renty socjalnej.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż Komisja Lekarska w orzeczeniu z dnia 16.07.2020 roku ustaliła, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona, domagając się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu odwołania wskazano między innymi, że opinia Komisji Lekarskiej jest nieprawidłowa, niezgodna ze stanem faktycznym bowiem ubezpieczona od dzieciństwa choruje na padaczkę, od wielu lat jest pod opieką psychiatry i nie jest w stanie podjąć regularnej pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona A. Ł. (ur. (...)) do dnia 30.11.2003 r. pobierała rentę socjalną, posiada orzeczoną umiarkowaną stopień niepełnosprawności. Następnie bezskutecznie ubiegała się o to świadczenie w 2004 r. i w 2015 r. W dniu 13.05.2020 roku ubezpieczona ponownie złożyła wniosek o rentę socjalną. Lekarz Orzecznik ZUS a następnie Komisja Lekarska ustaliły, że ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

dowód: akta organu rentowego – wniosek o rentę socjalną , orzeczenie Lekarza Orzecznika, orzeczenie Komisji Lekarskiej.

W celu oceny stanu zdrowia ubezpieczonej Sad dopuścił dowód z opinii biegłych psychologa i psychiatry, neurologa i specjalisty medycyny pracy.

U ubezpieczonej rozpoznano: organiczne zaburzenia nastroju i osobowości, organiczne zaburzenia psychiatryczne i padaczkę .

Biegli wskazali, że ubezpieczona jest od 17 roku życia leczona z powodu padaczki i była 17 razy hospitalizowana w szpitalu psychiatrycznym z rozpoznaniem organiczne zaburzeni nastroju z objawami psychiatrycznym (prawdopodobnie w przebiegu padaczki). U ubezpieczonej biegli zaobserwowali trwałe deficyty poznawcze oraz zaburzenia w sferze afektywno-behawioralnej. Powodują one znaczne trudności w organizowaniu codziennego toku zajęć w zakresie współpracy, motywacji oraz w wykonywaniu i wydajności pracy. Stan psychiczny i funkcjonowanie życiowe ubezpieczonej determinuje zarówno padaczka jak i organiczne zaburzenia nastroju z objawami psychiatrycznymi. Współwystępowanie problemów zdrowotnych powoduje, w ocenie biegłych, osłabienie zdolności przystosowania społecznego w zakresie takich obszarów jak odpowiedzialność, komunikowanie się, umiejętności społecznych, systematycznym wypełnianiu codziennych czynności, samodzielnej motywacji do wysiłku i samokontroli. Zdaniem biegłych ubezpieczona nie jest w stanie wywiązywać się z powierzonych obowiązków, przyjmować wskazówek i uwag i stosować się do harmonogramu zajęć, doskonalić kompetencji zawodowych i funkcjonować we współpracy z innymi. Proces chorobowy doprowadził według biegłych do całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonej. Biegli wskazali ponadto, że ubezpieczona nie jest w stanie sprostać oczekiwaniom otwartego rynku pracy a praca może być traktowana wyłącznie jako forma rehabilitacji społecznej. We wnioskach opinii biegli stwierdzili więc , że ubezpieczona jest trwale niezdolna do pracy (bowiem nie ma podstaw do rokowania istotne poprawy stanu zdrowia) a naruszenie sprawności jej organizmu powodujące niezdolność do pracy powstało przed 18 rokiem życia.

dowód: opinia z dnia 8.03.2021 r. k.25-28

Organ rentowy wniósł zastrzeżenia do opinii biegłych w których podniósł po zmodyfikowaniu dawek leków psychotropowych objawy psychiatryczne uległy istotnej regresji. A z opisu stanu psychicznego ubezpieczonej oraz opisu stanu neurologicznego nie wynika całkowita niezdolność do pracy ubezpieczonej. ZUS wniósł o wydanie przez biegłych opinii uzupełniającej.

W opinii uzupełniającej biegli podtrzymali dotychczasową opinię a odnosząc się do zastrzeżeń organu rentowego powołali się na zaświadczenie o stanie zdrowia wystawione przez lekarza leczącego z którego wynika, że ubezpieczona cierpi na przewlekły proces wymagający systematycznego leczenia w postaci zaburzeń depresyjnych nawracających. Biegli podkreślili, że w przypadku współwystępowania obniżonego poziomu funkcjonowania intelektualnego oraz padaczki i organicznych zaburzeń nastroju z objawami psychiatrycznymi to łącznie objawy tych zaburzeń wpływają bardziej negatywnie na wydolność pacjenta niż prosta suma tych deficytów a możliwości w obszarze rehabilitacji społeczno-zawodowej były w tym przypadku znacznie ograniczone. Ponadto z uwagi na chorobę wieku rozwojowego u ubezpieczonej, nie osiągnęła ona nigdy oczekiwanego poziomu kompetencji społecznych.

dowód: opinia biegłych k.56-57

Organ rentowy ponownie wniósł zastrzeżenia do opinii biegłych w których uznał, że są rozbieżności w rozpoznaniu ustalonym przez biegłych a lekarzem leczącym psychiatrą oraz powołał się na to, że ubezpieczona pobierała rentę

socjalna do 2002 r. a w 2015 r. nie stwierdzono całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonej, dlatego ustalenie tej niezdolności przez biegłych budzi zastrzeżenia. Organ rentowy wniósł o powołanie w sprawie nowego zespołu biegłych.

W kolejnej opinii uzupełniającej biegli podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko wskazali dodatkowo, że biegli uwzględnili aspekt biologiczny, czyli upośledzenie sprawności organizmu, na które składa się suma upośledzenia wydolności poszczególnych narządów, układów ubezpieczonej oraz aspekt socjalno-zawodowy (ekonomiczny) wyrażony jako niezdolność do pracy. Biegli kategorycznie stwierdzili, że praca w przypadku ubezpieczonej winna być traktowana jedynie jako forma rehabilitacji społecznej.

dowód: opinia biegłych k.75

Organ rentowy ponownie wniósł zastrzeżenia do opinii biegłych przytaczając poprzednio zgłoszone zarzuty oraz wniósł o powołanie w sprawie kolejnego biegłego psychiatry.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu

o dowód z opinii biegłych sądowych oraz złożonych przez tych biegłych opinii uzupełniających, w których biegli odnieśli się do wszystkich zastrzeżeń organu rentowego. Zastrzeżenia organu rentowego sformułowane w piśmie procesowym wniesionym po wydaniu przez biegłych drugiej opinii uzupełniającej stanowiły powtórzenie poprzednich zarzutów i dlatego nie zasługiwały na uwzględnienie i dalsze prowadzenie postępowania dowodowego, bowiem prowadziłoby to do zbyt szybkiej przewlekłości postępowania sądowego.

Sąd w całości podzielił więc wnioski zawarte w opiniach biegłych, ponieważ były one uzasadnione, spójne i logiczne. Podstawą do wydania opinii i wysnucia wniosków były: przeprowadzone badanie przedmiotowe oraz dokumentacja zgromadzona w aktach sprawy, w tym dokumentacja medyczna, a także wywiad od ubezpieczonej. Fakt, że biegli ocenili stan zdrowia ubezpieczonej inaczej niż lekarze ZUS nie stanowiła podstawy do zakwestionowania wniosków ich opinii. Rzetelność opinii biegłych, w ocenie Sądu Okręgowego, nie budzi żadnych wątpliwości. Biegli są bowiem bardziej doświadczonymi specjalistami z dziedzin medycyny adekwatnych do schorzeń ubezpieczonej niż lekarze ZUS, a ich fachowość jest bezsporna.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18. roku życia; w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia; w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. W myśl ust. 2 art. 4 ww. ustawy osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje: renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała; renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa. Na mocy art. 15 pkt 1 wyżej wymienionej ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio m.in. art. 12-14 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (art. 12 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej). W myśl art. 13 ust. 1 ww. ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji; możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

W niniejszej sprawie sporną kwestią było ustalenie całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonej. W związku z tym, iż do ustalenia niezdolności do pracy potrzebne są wiadomości specjalne z zakresu medycyny Sąd wezwał biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii na podstawie art. 278 § 1 k.p.c. Opinia biegłych sądowych podlega swobodnej ocenie sądu

na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. Sąd, uwzględniając materiał dowodowy zebrany w toku postępowania dokonuje oceny, czy biegły w świetle tego materiału w sposób logiczny przedstawił w opinii tok swojego rozumowania prowadzący do sformułowania niesprzecznych wniosków końcowych. Ponadto, Sąd dokonuje oceny i analizy opinii co do jej fachowości

i rzetelności. Opinie biegłych w sposób jednoznaczny i rzeczowy wyjaśniły z jakich powodów ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy.

Ubezpieczona A. Ł. jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. Schorzenia, z którymi zmagają się ubezpieczona powodują przeciwwskazania związane z zatrudnieniem, co wyczerpująco wskazali biegli w swojej opinii oraz w opiniach uzupełniających, przedstawiając przekonywująco motywację wydanego orzeczenia.

Biorąc zatem pod uwagę wszystkie schorzenia ubezpieczonej i wynikające z nich przeciwwskazania w stosunku do kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, w ocenie Sądu, uzasadnione jest twierdzenie, że ubezpieczona utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, spełniając tym samym warunki do uzyskania praw do renty socjalnej na dalszy okres. Zdaniem Sądu, w przypadku ubezpieczonej (w świetle opinii biegłych sądowych) nie ma możliwości aktywizacji zawodowej w ramach otwartego rynku pracy, na którym wymaga się przede wszystkim samodzielności, efektywności i różnych kwalifikacji. Podkreślenia w szczególności wymaga, że przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (wyrok SN z dn. 8.12.2000 r., II UKN 134/00, LEX nr 46842). Ubezpieczony nie byłby w stanie samodzielnie znaleźć pracę, chodzić do niej regularnie i samodzielnie się utrzymać.

Reasumując, na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie Sąd uznał, iż ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy, spełnia więc warunki określone w art. 4 ustawy o rencie socjalnej.

Mając na względzie powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

W punkcie 2 wyroku Sąd, zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, z urzędu orzekł w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W okolicznościach przedmiotowej sprawy, w ocenie Sądu, wystąpiły podstawy do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, gdyż dowody zaprezentowane w trakcie postępowania sądowego były tożsame z dowodami, którymi dysponował pozwany organ rentowy w trakcie prowadzonego postępowania orzeczniczego. Oznacza to, że przyczyną, dla której ubezpieczony uzyskał prawo do żadanego świadczenia dopiero w następstwie postępowania sądowego nie były dowody, do których organ rentowy nie mógłby się wcześniej ustosunkować a jedynie sama odmienna, niż przyjęli to biegli sądowi, ocena stanu zdrowia ubezpieczonego dokonana przez organ w trakcie postępowania orzeczniczego.

SSO Ewa Milczarek